

مدرس اقتصاد دانشگاه صنعتی شریف می‌گوید: با این پیش فرض که دولت کنونی با دولت قبل تفاوت دارد، موافق نیستم. ممکن است رئیس دولت به لحاظ ظاهری فرق کرده‌بو برخی گفتارها و منش‌های او هم عوض شده باشد، اما ذهنیت دولت همان ذهنیت سابق است... در زمینه سیاسی باید تفاوت‌هایی ایجاد شده باشد، اما در حوزه اقتصاد تغییر آن چنانی مشاهده نمی‌شود.

ذهنیت‌ها در حوزه اقتصاد تغییر چندانی نکرده‌است

تحلیل داوود سوری اقتصاددان از سیاست دولت برای ایجاد اشتغال

تکرار نسخه شکست خورده اشتغال با پول پاشی

مقدمه: از عجایب سیاست‌گذاری در اقتصاد ایران یکی این‌که در دوران حکمرانی دست‌کم سه‌ر رئیس‌جمهور اخیر – که هر یک به‌شدت منتقد نظر قبیل بوده‌اند – یک سیاست‌ساده‌انگارانه تکرار شده‌و هر بار شکست‌خورده است؛ اشتغال‌زایی با پول پاشی. داوود سوری، عضو هیئت علمی موسسه عالی بانکداری معتقد است ریشه این اتفاق در آن است که «ذهنیت دولت همان ذهنیت سابق است... اصولاً به‌نظر می‌رسد بخش اقتصادی در همه دولت‌ها به‌طور یکنواخت و یکسان به‌کار خود ادامه می‌دهد؛ صندلی‌های مدیران جایه‌جایی‌شده‌ولی ساختار سیاست‌گذاری تغییر خاصی نمی‌کند.» با این مقدمه، سوری در تحلیل نتیجه‌طرح‌های اشتغال‌زایی جدید می‌گوید: «انتظار هیچ نتیجه مثبت بلندمدتی را نمی‌توان داشت، اما به‌هر حال توزیع چند هزار میلیارد تومان پول برخی را خوشحال خواهد کرد.» در ادامه گفت‌وگوی تجارت امروز با این اقتصاددان را می‌خوانید.

سال‌هاست که دولت‌ها در ایران سعی می‌کنند با تزریق پول مشکل بیکاری را حل کنند؛ چه در دولت محمود احمدی‌نژاد و چه پیش‌از او در دولت سیدمحمد خاتمی و احتمالاً حتی قبل‌تر از او. این تصور که چنین کاری ممکن است، از کجا آمده؟ آیا تنها مانع ایجاد اشتغال، کمبود منابع مالی است؟

پی‌برن به این‌که این‌تصور از کجا وارد ذهن سیاست‌گذاران شده، کار بسیار سختی است. تولید البته نیازمند سرمایه‌گذاری و نیروی انسانی است و اگر سرمایه‌وجود داشته باشد، نیروی انسانی هم برای تولید به‌کار گرفته می‌شود؛ این یکی از بحث‌های هفته‌اول هر کلاس اقتصاد است، اما بعد از این بحث، هزار یک مسئله دیگر هم مطرح می‌شود که هر یک در شکل گرفتن تولید و استخدام نیروی کار دخیل است. به‌نظر می‌رسد آقایان در حد همان مباحث اولیه – شاید عامیانه – با اقتصاد آشنا شده‌اند و بقیه بحث را دنبال نکن ده‌اند تا ببینند چه مقدماتی برای ایجاد اشتغال لازم است. نکته دیگر این است که تزریق پول ساده‌ترین کار برای سیاست‌گذار است. اقدامات دیگر برای تبدیل سرمایه به فعالیت‌های تولیدی اشتغال‌زای بسیار دشوار است و تصمیم‌گیری در باره‌ها پیچیدگی فراوانی دارد. اما توزیع پول نه‌تنها سخت نیست، بلکه خیلی زود باعث خوشحالی دریافت‌کنندگان می‌شود؛ به‌سبب گروه فشار تقویت‌کننده این دیدگاه در میان مسئولان، جزو همان کسانی باشند که منابع را دریافت می‌کنند. این دایره بسته‌ای است که صداها مثال برای آن وجود دارد؛ در طرح بنگاه‌های زودبازده دولت‌نهم احتمالاً بزرگ‌ترین آن‌ها بود، اما قبل از آن هم طرح‌های زیادی در مقیاس‌های کوچک‌تر اجرا شده و تقریباً همه آن‌ها شکست‌خورده است. من هیچ

از مشکل Governance (حکمرانی) ماست که در اداره دولت و سیستم حاکمیتی‌مان وجود دارد و تا وقتی حل نشود، توان اجرای بهترین طرح‌ها را هم نخواهیم داشت. جالب است که حسن روحانی هم در «برنامه دولت دوازدهم»، از «تزریق منابع بودجه‌ای و منابع بانکی ارزان قیمت» به‌عنوان یکی از خطاهای تجربه‌شده در چهار دهه سیاست‌گذاری گذشته اقتصاد ایران یاد کرده و گفته بود که این سیاست «نه‌تنها راه‌حل نیست، بلکه خود ایجاد‌کننده زنجیره‌ای از مشکلات بعدی است»، چه‌شده که حالا دولت دوازدهم دوباره همین خطا را تکرار می‌کند؟ آیا ارتباط سرد به‌دنبال دولت قطع شده یا خود رئیس‌جمهور هم به‌نامه‌های که نوشته است، اعتقاد ندارد؟

من فکر می‌کنم آقای روحانی به‌نامه خودش را نخوانده است. این به‌نامه‌ها غالباً در زمان انتخابات از سوی کسانی نوشته می‌شود که بعدها در موقعیت‌اجرایی قرار نمی‌گیرند. البته اطلاع دقیقی ندارم، ولی حدس می‌زنم به‌نامه اقتصادی آقای روحانی در موسسه نیاوران و توسط آقای دکتر نیلی و همکارانش نوشته شده است. به‌این حال کسانی که امروز اجرای سیاست‌های اقتصادی را در دست گرفته‌اند، افراد دیگری هستند. متأسفانه یک گسست اساسی میان قول و فعل سیاستمداران ما وجود دارد؛ معمولاً سعی می‌شود بهترین خوبی ارائه شود، اما در پشت صحنه افراد دیگری مشغول انجام کارهای دیگر هستند. کاش تیم اقتصادی دولت امروز در باره اجرای برنامه اقتصادی دولت دوازدهم پاسخ‌گویی بودومی‌شداز آن‌ها پرسید که اصلاً آیا می‌دانند در این برنامه چه مسائلی مطرح شده است؟ آیا به‌آن‌ها اعتقاد دارد؟ به‌هر حال فرض بر این است که مردم بر اساس برنامه‌های اعلامی حسن روحانی به‌اورای داده‌اند. ولی مسئله این است که دوره ریاست‌جمهوری آقای روحانی چهار سال دیگر تمام می‌شود و او نیازی به رای مردم نخواهد

لازم برای سرمایه‌گذاری می‌توان شغل ایجاد کرد، بارها شکست‌خورده و من بسیار بعید می‌دانم که ۹۰۰ هزار شغل وعده داده‌شده آقای روحانی از این طریق قابل ایجاد باشد. این امیدی‌واهی برای حل یک مسئله پیچیده از یک راه‌آسان است.

اما چرا دولت‌ها برای حل دشوارترین مسائل به دنبال سهل‌الوصول‌ترین راه‌حل‌ها می‌روند؟ اگر دولت دوازدهم نخواهد این راه را دنبال کند، انتخاب‌های دیگرش برای حل بحران بیکاری چیست؟

روش در ست، ختم‌اسخت و زمانبر خواهد بود، اما تنها راه است. فکر می‌کنم باید تغییراتی اساسی در ساختار اقتصاد کشور ایجاد شود. امروز مسائل زیادی در اقتصاد ایران وجود دارد که هر یک به‌نوعی مانع اشتغال است: از ناکارآمدی بازارها گرفته تا دخالت‌های دولت و نامساعد بودن محیط کسب‌وکار. ضمن این که نباید از قطع ارتباط اقتصاد ایران با اقتصاد جهانی غافل شد، این که ما جزئی از زنجیره تولید سرمایه‌گذاری و تولید و ایجاد اشتغال نیستیم، نقش مهمی در ناتوانی اقتصاد ایران برای ایجاد شغل‌های پایدار جدید دارد. با صرف تزریق پول نمی‌توان شغل ایجاد کرد، اما اگر بتوانیم مانع موجود از سر راه تولید کشور برداریم، اشتغال به دنبال آن خواهد آمد. این منابع را به اقتصادمان جذب کنیم. این کاری است که بسیاری از کشورهای دنیا در حال انجام آن هستند. چین با وجود اقتصاد پررونقی که دارد، همچنان به دنبال تسهیل فضای کسب‌وکار و کارا کردن بازارهای خود است تا سرمایه‌ خارجی به بیشتری جذب کند. فراموش نکنید که اهمیت سرمایه‌گذاری خارجی فقط در پول نیست؛ سرمایه‌ خارجی با خود تکنولوژی و مدیریت را هم به کشور مقصد منتقل می‌کند. ضمن این که وقتی سرمایه خارجی به کشوری وارد شد، به دنبال آن ثبات اقتصادی ایجاد می‌شود. چرا که کشورهای دیگر چون پولشان را در کشور مقصد سرمایه‌گذاری کرده‌اند، حواسشان را بیشتر جمع می‌کنند. در واقع شبکه‌ای ایجاد می‌شود که بسیار مهم‌تر از خود پول است.

تور گروهی ۶ روزه کیش قشم
تور کویر + یزد
اصفهان شیراز

قیمت ویژه شمال، جابهار، طیس، کاشان، قم
کیش، قشم
اصفهان شیراز

DELTABAN
Tour & Travel Agency

دلتابان، برگزیده برتر ملی گردشگری در سه سال متوالی ۱۳۹۵، ۱۳۹۶ و ۱۳۹۶

برقراری پرواز روزانه ۳٪ کمیسون مازاد برخوردار شوید

آماده ی عقد قرارداد با آژانسهای معتبر

مشهد- شیراز- مشهد **مشهد- کیش- مشهد** **مشهد- تهران- مشهد**

خرید از www.dlbooking.com با قابلیت استرداد آنلاین

با ما متفاوت سفر کنید

سوئیس. آلمان سوئیس. فرانسه

دور ویتنام

دبی

آفریقای جنوبی

پرواز قطر

صدور ویزای اربعین

کیش

ارزانترین قیمت تخصص ماست

کیش

ارزانترین قیمت تخصص ماست

استانبول. مالزی

دبی

کیش قشم

ایرسا

فرزاتگان اشکذری

دبی

مالزی، تایلند

کویر مصر

کویر مصر

استانبول دبی

مالزی تایلند

کیش دبی تایلند مالزی

کیش دبی تایلند مالزی

ویشام

آفریقای جنوبی

بغداد

بغداد

دبی

دبی

چین

گوانگجو

گوانگجو

اروپا

اروپا

اسپانیا

اسپانیا

کویر مصر

کویر مصر

کیش دبی

کیش دبی

پارمیس

پارمیس

پارمیس

پارمیس

کیش دبی

کیش دبی

کیش دبی

کیش دبی

کیش دبی

کیش دبی